

Z Á V E R E Č N Á S P R Á V A

o bezpečnostnom vyšetovaní vážneho incidentu

LŠZ typu **PK, PLUTO 4L**
poznávacej značky **OM-P283**
dňa **25.03.2022**

Ilustračný obrázok

Ev.č.: **SKS2022001**

Bezpečnostné vyšetrovanie leteckej mimoriadnej udalosti bolo vykonané podľa § 18 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 o vyšetrovaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve, ktorými sa riadi vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov v civilnom letectve.

Záverečná správa je vydaná v súlade s predpisom L 13, ktorý je aplikáciou ustanovení ANNEX 13, Vyšetrovanie leteckých nehôd a incidentov k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve.

Výhradným cieľom bezpečnostného vyšetrovania je zistenie príčin vzniku udalosti a prevencia vzniku takýchto udalostí, nie však poukazovanie akejkoľvek viny alebo zodpovednosti osôb.

Táto záverečná správa, jej jednotlivé časti alebo iné dokumenty, vzťahujúce sa k bezpečnostnému vyšetrovaniu predmetnej udalosti majú len informatívny charakter a nemôžu byť použité inak, len ako odporúčenie pre realizáciu opatrení, ktoré by zabránili vzniku ďalších leteckých mimoriadnych udalostí s obdobnými príčinami.

Použité skratky

BVK	Bezpečnostná vyšetrovacia komisia
HZS	Horská záchranná služba Nízke Tatry – Jasná
HaZZ	Hasičský a záchranný zbor
LAA SR	Letecká amatérska asociácia SR
LŠZ	Lietajúce športové zariadenie
PK	Padákový klzák
SAR	Pátranie a záchrana
UTC	Svetový koordinovaný čas
VZZS	VRTULNÍKOVÁ ZÁCHRANNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA POPRAD – KRIŠTOF 03

A. ÚVOD

Typ:	LŠZ – PK, PLUTO 4L
Poznávacia značka:	OM-P283
Prevádzkovateľ / Vlastník:	súkromná osoba
Typ prevádzky:	všeobecné letectvo / športové a rekreačné lietanie
Miesto štartu:	vzletová plocha Chopok
Fáza letu:	pristávanie
Miesto udalosti:	Chatová oblasť Jasná Lúčky, chata č. 191 VERA
Dátum a čas udalosti:	25.03.2022, 12:30

Poznámka: Všetky časové údaje v tejto správe sú uvádzané v UTC čase.

B. INFORMATÍVNY PREHĽAD

Dňa 25.03.2022 v čase 12:30 došlo počas pristávacieho manévru v priestore Jasná Lúčky k nárazu pilota PK do strechy chaty č. 191 VERA Jasná.

Pomoc privolali náhodní turisti. Prvá pomoc bola poskytnutá príslušníkmi HZS, ktorými bola privolaná posádka VZZS OM-ATA.

Na mieste bola pilotovi PK poskytnutá neodkladná lekárska starostlivosť.

1.3 Poškodenie LŠZ

PK nebol pri leteckej udalosti poškodený.

1.4 Ostatné škody

Leteckému a námornému vyšetrovaciemu útvaru neboli oznámené okolnosti s prípadným uplatnením iných náhrad škôd voči tretej osobe.

1.5 Informácie o leteckom personáli

Pilot:

Občan Slovenskej republiky, vek 41 rokov,
držiteľ pilotného preukazu licencie PK-A, č. 4-0994 vydaného LAA SR platný
do 30.09.2022

Letové skúsenosti:

Pilotom je od 23.06.2021.

Celkový nálet pilota v dobe leteckej udalosti bol 42 hodín.

1.6 Informácie o LŠZ

Axis PLUTO 4L je PK strednej triedy certifikovaný v kategórii EN-B. Primárne je určený pre začínajúceho pilota, ktorý chce ďalej rozvíjať si svoje pilotné zručnosti, tiež pre stredne skúsených pilotov lietajúcich prelety, ale osloví aj skúsených pilotov a to vďaka relatívne vysokej výkonnosti.

Typ:	PLUTO 4L
Poznávacia značka:	OM-P283
Výrobné číslo:	150 122 11 L
Výrobca:	AXIS PARAGLIDERS
Dátum výroby:	2020

Osvedčenie letovej spôsobilosti vydané LAA SR: 30.11.2020 s vyznačenou platnosťou do 20.11.2022.

1.7 Meteorologická situácia

Dňa 25.03.2022 boli v čase od 11:00 do 12:30 v katastri obce Demänovská Dolina – časť Lúčky ustálené poveternostné podmienky, bez výrazných výkyvov počasia. Bolo takmer jasno až malá oblačnosť (1/10 až 3/10 pokrytia oblohy oblakmi) a bez zrážok alebo iných nebezpečných meteorologických javov. Prevládajúcim typom oblačnosti bol Cumulus humilis a Cumulus mediocris. Spodná základňa oblačnosti bola v nadmorskej výške 2200 až 2300 m. Teplota vzduchu v nadmorskej výške 1000 m bola v intervale 7 až 9 °C. Horizontálna dohľadnosť bola okolo 70 km. Vo výške 10 m nad voľným povrchom bez prekážok fúkal severozápadný až severovýchodný vietor s rýchlosťou 5 až 8 m/s, v nárazoch do 10 m/s.

1.8 Navigačné zariadenia

Neuvádza sa.

1.9 Spojenie

Neuvádza sa.

1.10 Informácie o letisku

Neuvádza sa.

1.11 Letové zapisovače a ostatné záznamové prostriedky

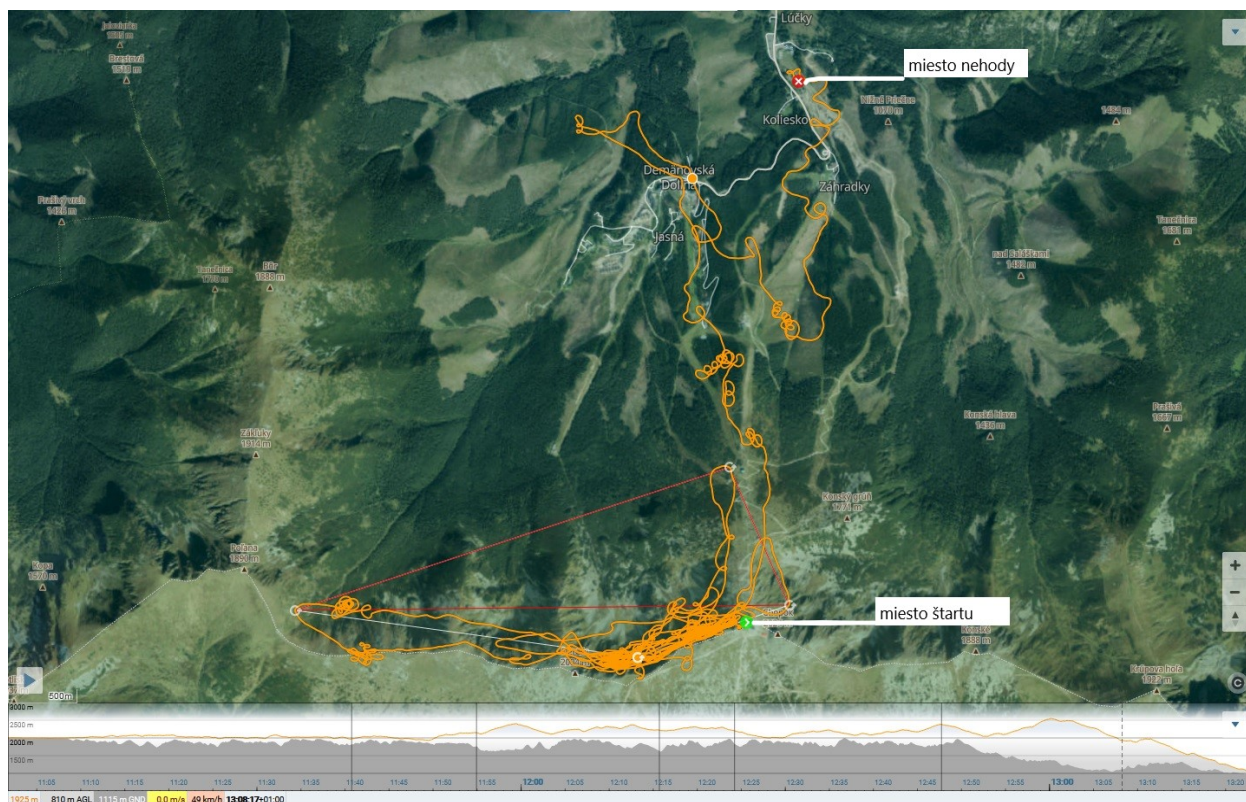
Pilot PK počas letu využíval mobil Realme, v ktorej mal nainštalovanú aplikáciu mapy XCTrack, ktorá podporuje cestovné mapy pre AIR³/XCTrack.

1.12 Informácia o dopade a troskách

K vážnemu zraneniu pilota PK došlo v Demänovskej doline časť Lúčky.

Miesto štartu: vzletová plocha Chopok, 48°56'39,10'', 19°35'22,20''

Miesto udalosti: Demänovská dolina - Lúčky, 48°58'41,06'', 19°35'40,54''

1.13 Lekárske nálezy

Pilot pri páde PK utrpel zranenia chrbtice a dolných končatín.

1.14 Požiar

Neuvádza sa.

1.15 Aspekty prežitia

Pátranie a záchranu prostriedkami SAR nebolo nutné vykonať.

1.16 Testy a výskum

Neboli vykonané žiadne testy ani expertné skúmanie PK.

1.17 Informácie o organizáciách a riadení

Letová činnosť bola vykonávaná v priestore triedy G v súlade s leteckými predpismi, ktoré sú platné na území Slovenskej republiky.

PK bol registrovaný v LAA SR, mal vykonanú technickú kontrolu a mal vystavený preukaz letovej spôsobilosti.

1.18 Doplnkové informácie

Neuvádza sa

1.19 Spôsoby odborného vyšetrovania

Boli použité bežné spôsoby vyšetrovania.

2. ANALÝZA

Činnosť pilota

Pilot vykonal štart zo štartovej plochy Chopok, počas letu neriešil žiadne krízové situácie. Po 2 hodinách a 30minútach letu, začal vykonávať rozpočet na pristátie, pri ktorom nesprávne odhadol (nepredpokladal) silné údolné prúdenie vetra do rýchlosti 10 m/s. Za priaznivých poveternostných podmienok by bezpečne pristál na vytypovanom mieste.

Pilot s lietaním na Chopku nemal skúsenosti. V daný deň lietal v oblasti Chopok – Demänovská dolina prvý krát.

3. ZÁVERY / Príčiny vzniku incidentu

3.1 Zistenia

Pilot

- mal podľa predloženej dokumentácie platnú kvalifikáciu pre vykonávanie letov na danej kategórii PK,
- mal primerané skúsenosti na vykonanie letov na predmetnom PK.

PK

- mal platný preukaz letovej spôsobilosti,
- pred letom podľa dostupnej dokumentácie spĺňal podmienky letovej spôsobilosti.

3.2 Príčina leteckej udalosti

Hlavná

- pilot nesprávne odhadol poveternostnú situáciu v priestore pristátia
- pilot mal málo skúseností s lietaním vo vysokohorskom prostredí

Spolupôsobiaci

- termická a orografická turbulencia v priestore pristátia
- jediná možná pristávací plocha Jasná Lúčky
- obmedzené možnosti núdzového pristátia v Demänovskej doline

4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

V prípade lietania v novom neznámom teréne odporúčame dôkladné naštudovanie miestnych poveternostných podmienok a možnosti bezpečného hlavného a núdzového pristátia.

V Bratislave, 04.05.2022